

Καθημερινή, 8 Δεμ. 98

«Η τάξη είναι αγκύλωση»

Εκτωρ Κακναβάτος: «Χαοτικά Ι»,
Εκδόσεις «Αγρα» 1997.

Τα «Χαοτικά» του Εκτορα Κακναβάτου

Και «νους επελθών διεκόσμησε χάος». Θα έλεγα πως σε αυτή τη ρήση του Αναξαγόρα στηρίχθηκε ο Εκτωρ Κακναβάτος για να συνθέσει την τελευταία του ποιητική συλλογή, *Χαοτικά Ι*. Γιατί η ποίησή του μόνο στην κοσμολογία των Προσωκρατικών μπορεί να μας παραπέμψει, μια κοσμολογία εμπλουτισμένη με όλα τα *κουάρκς*, τα *φράκταλς* και την κβαντική θεωρία. Γιατί η τελευταία αυτή ποίησή του εισχωρεί βαθιά στη Φυσική και στο αόρατο που την περιβάλλει. Με τον Παρμενίδη να τη διατρέχει με το «μη είναι» του –αφού είναι «έξω από το σχήμα του ο χώρος»– και με τον Αρχιμήδη να γεωμετρει το ποιητικό του χάος. Μια ποίηση που παίζει την υπερρεαλιστική άρπα της πάνω στην κοσμική αταξία, ανιχνεύοντας τα σημάδια μιας «αφανούς αρμονίας».

«Μη φυλάγεσαι από την αταξία, είναι ευφυής / Η τάξη είναι αγκύλωση Φυλάξου» γράφει θέτοντας σε αμφισβήτηση κάθε έλλογη και εκκοσμικευμένη θεωρία περί υπάρξεως. Και αλλού: «ω, γεωμετρία αίμα που στάζει απ' τ' αρμόνια / σώσε» λέει ζητώντας

μιαν εξισωτική απόδειξη της ύπαρξης. Γιατί στο ποιητικό βάθος της αγωνίας του το χάος είναι ομοούσιο της ύπαρξης, ομοούσιο της «άγριας νοημοσύνης» που υπάρχει πέρα από τα όρια της ανθρώπινης αντίληψης. Μόνον ένας ποιητικός νους με αυτή

τη μαθηματική παιδεία και με αυτή την υπερρεαλιστική εννοιακή διεύθυνση στο γίνεσθαι των φαινομένων θα μπορούσε να συζεύξει τη γεωμετρία των συμπαντικών κόσμων με την αγωνία των υπαρξιακών ερωτημάτων. Και αυτό με εικόνες ποιητικές, τόσο λαμπρές και ζωντανές, που θαρρείς πως τώρα μόλις εκκολάφθηκαν από το εξεγερμένο χάος· πως τώρα μόλις έστησαν ένα πάνω στο άλλο τα οστά τους. Εικόνες δυνατές ενός ποιητικού υπερρεαλισμού που έχει την ανάσα και την κίνηση από αρχέγονες κοσμογονικές μεταμορφώσεις. Α

λλωστε, ολόκληρη την ποίηση του Κακναβάτου την περιρρέει αυτό το κοσμογονικό ρίγος, η ανάσα από αρχέγονους στεναγμούς της ύλης, από «αλα-

λητό φωτιάς», που με την ιδιαίτερη ποιητική ευφυία του κατορθώνει να επενδύσει στην υπαρξιακή του αγωνία. Παραθέτω κάποιους από τους ποιητικούς αυτούς οραματισμούς, εικόνες που, θα έλεγες, ξεκολλούν από το χάος με τις σάρκες τους νω-

πές ακόμα. «Ακουα κι έτριζε εντός μου από καιόμενο φεγγάρι / κι από αλαλητό φωτιάς το ξύλο», κι αλλού: «Σε είδα να κυκλοφορείς με γονίδια κατακλυσμού στις τσέπες». Ο ποιητής ενώνεται με τα στοιχεία της ποίησής του. Και τα στοιχεία της ποίησής του κατάνονται από το μέταλλο της κοσμογονικής νύχτας. Από τότε που «δεν είχε ακόμα η λέξη συναντήσει τα οστά της». Τότε που «άφηνε αίμα πίσω του ο ίσκιος σου».

Ο Κακναβάτος βιώνει με δικό του τρόπο το Χρόνο, και τη Γένεση και το Χάος, αντλώντας μέσα από την ποιητική του εμπύωση εξισώσεις υπαρξιακών απαντήσεων. Είναι ο χρόνος που χάνεται «σ' αρχιπέλαγα βαρύτητας» και είναι ο Χρόνος το «εξωμήτριο του Χά-

ους». Εδώ, σε αυτόν το στίχο υπάρχει η μη νόμιμη –ή και τερατομορφική– γένεση του κόσμου από το Χάος που μας οδηγεί σε μια νέα μυθολογία τυχαίοτητας με τα «κουάρκς του πρωτόνιου» και με τον «άγλωσσο αχό» της κβαντικής μοίρας των πραγμάτων. Την ποίησή του πρέπει να τη δεις κάτω από το πρίσμα μιας κοσμογονίας, να τη δεις με τις αναλογίες μιας αναρχίας των κοσμικών στοιχείων, για να μπορέσεις να βρεις τα σημάδια που αφήνει ο μαθηματικός νους του, σαν αποτύπωμα, πάνω στον ποιητικό του πηλό.

Ολη η ποίησή του επικεντρώνεται στην ίδια αγωνία. Να εξουσιάσει με το λόγο του το αγεωμέτρητο χάος, να το βιώσει, να βρει τις μεταφυσικές αναλογίες των πραγμάτων. Αυτή την οδυρόμενη γνώση αναζητά. Και ο λόγος του γίνεται ολόενα και πιο αναρχικός, πιο αγωνιώδης. Κι ας γίνεται, ορισμένες στιγμές, η ποίησή του πιο ερμητική. Ας γίνεται ο υπερρεαλισμός του πιο απρόσιτος, πιο αναποκάλυπτος. Λίγο να σκύψεις πιο πολύ, να βρεις τους μαγικούς κωδικούς της ποίησης, θα φτάσεις στη μαγεία και στο ρίγος που αναδίνει ο οραματισμός του ποιητή. Στην αποκάλυψη της υπαρξιακής του μυθολογίας.

Της ΜΑΡΙΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ – ΠΟΘΟΥ